

N:o 1.

Ank. till Riksd. kansli den 31 maj 1901 kl. 3 e. m.

Betänkande, med förslag till den af Riksdagen fastställda bevillnings- summans utgörande.

Sedan Riksdagens särskilda utskott n:o 1, till hvilket hänvisats, bland annat, Kongl. Maj:ts proposition, n:o 34, angående en särskild tilläggsbevillning för år 1901, äfvensom i anledning deraf inom Riksdagen väckta motioner, ansett nödigt att till öfverläggning om dessa ärenden sammanträda med bevillningsutskottet, samt bevillningsutskottet till det sammanatta utskott, som i anledning af berörda framställning tillsatts, öfverlemnade frågan om allmänna bevillningens utgörande, har det sammansatta utskottet att öfver berörda, till detsamma öfverlemnade frågor afgifva utlåtande.

Summan af den bevillning, som erfordras till fyllande af statsverkets behof, har, på statsutskottets hemställan, af Riksdagen faststälts till 9,800,000 kronor.

Vid 1900 års riksdag inleddes åtgärder, afseende en förändrad anordning i fråga om bevillningen af fast egendom samt af inkomst, i syfte att berörda inkomsttitel skulle komma att upptagas i riksstaten för det år, under hvilket bevillningen i verkligheten inflöte.

I sitt anförande till statsrådsprotokollet den 11 januari 1901 angående beräkningen af statsinkomsterna för år 1902 har chefen för finansdepartementet erinrat derom, att berörda förändring i riksstaten, som kräfde samverkan af 1900 och 1901 årens Riksdagar, vore afsedd att genomföras på sådant sätt, att 1900 års Riksdag i vanlig ordning åtog sig bevillning för år 1901, dock endast till halfva beloppet af det normala, samt beslöte om bevillningsförrättningens tillämpning, icke till slutet af det år, 1901, under hvars lopp ny förrättning angående bevillningen blefve af Riksdagen fastställd, utan till dess annorlunda af Riksdagen förordnades, samt att

1901 års Riksdag derefter åtog sig bevillning till enahanda belopp, med den afvikelse likväl från den vanliga ordningen, att bevillningen åtoges för samma år 1901, äfvensom fattade enahanda beslut om bevillningsförordningens tillämpning som 1900 års Riksdag.

Enligt statskontorets generalsammandrag öfver bevillningen af fast egendom samt af inkomst har nämnda bevillning utgjort:

år 1897	kronor 6,198,978: —
» 1898	» 6,840,873: —
» 1899	» 7,309,358: —
» 1900	» 7,772,458: —

I den af statskontoret afgifna, vid statsverkspropositionen fogade inkomstberäkning för år 1902 har statskontoret omförmålt, hurusom inkomsten under närmast föregående treårsperiod belöpt sig till i medeltal 6,673,348 kronor med en fast stegringstendens, utvisande en årlig ökning under senaste femårsperiod af i medeltal 439,382 kronor; och har statskontoret — under erinran om ofvan omförmålda förändring i sättet för bevillningens upptagande i riksstaten — ansett ifrågavarande inkomsttitel kunna för 1902 års statsreglering beräknas till 3,500,000 kronor.

I sitt ofvanberörda anförande till statsrådsprotokollet yttrar chefen för finansdepartementet vidare, att statskontorets beräkning, hvilken han biträdde, utvisade en ökning i bevillningens afkastning från dess i riksstaten för år 1901 upptagna belopp med 500,000 kronor. Såväl det i riksstaten för år 1901 upptagna beloppet som det belopp, hvilket vore afsedt att upptagas i riksstaten för år 1902, skulle emellertid enligt ofvan omförmålda plan för förändringen i fråga om bevillningens upptagande i riksstaten utgöra hvar sin hälft af 1901 års bevillning. Att bevillningssummorna i de båda riksstaterna blefve olika berodde naturligtvis endast deraf, att *beräkningen* af den sannolika afkastningen af hvardera bevillningshälften uppgjorts med ett års mellantid.

I enlighet med hvad chefen för finansdepartementet sålunda anförut har Kongl. Maj:t i proposition, n:o 33, af den 14 sistlidne januari föreslagit Riksdagen att utöfver den bevillning af fast egendom samt af inkomst till belopp af 3,000,000 kronor, som 1900 års Riksdag för år 1901 åtagit sig till uppförande i riksstaten för sistnämnda år, ytterligare åtaga sig bevillning af fast egendom samt af inkomst till belopp af 3,500,000 kronor för år 1901 till uppförande i riksstaten för år 1902.

I sammanhang härmed och för genomförande af ofvanberörda förändrade anordning beträffande bevillningens upptagande i riksstaten utan rubbning i grunderna för bevillningens påförande och erläggande, föreslog

Kongl. Maj:t jemväl i nämnda proposition Riksdagen att besluta viss förändrad lydelse af 1 och 7 §§ i bevillningsförordningen. Såsom af bevillningsutskottets betänkande n:o 4, deri nämnda förslag till behandling upptagits, framgår, afsåg berörda förslag allenast att återföra nämnda paragrafer till den lydelse, desamma egt före utfärdandet af kungörelsen den 1 juni 1900, hvilken tillkommit allenast i och för genomförande af ofvannämnda förändring angående bevillingens upptagande i riksstaten.

Sedan bevillningsutskottets i nämnda betänkande gjorda hemställan om bifall till Kongl. Maj:ts omförmälda förslag blifvit af Riksdagen bifallen, och Kongl. Maj:t i enlighet dermed den 8 sistlidne mars utfärdat kungörelse i ämnet, hafva således de för den allmänna bevillingen före den 1 juni 1900 bestämda afgifts- och procentbelopp, eller 6 öre för hvarje fulla 100 kronor af det uppskattade värdet å jordbruksfastighet och 5 öre för det uppskattade värdet å annan fastighet äfvensom frälseränta samt 1 procent af behållen inkomst af kapital eller arbete, åter gjorts gällande.

Med afseende å hvad sålunda anförts anser utskottet, att allmänna bevillingen af fast egendom samt af inkomst bör, i enlighet med hvad statskontoret hemställt och Kongl. Maj:t föreslagit, i 1902 års riksstat upptagas till 3,500,000 kronor.

Till betäckande af de för samma år beslutade statsutgifterna erfordras emellertid ytterligare ett belopp af 6,300,000 kronor.

Såväl i det vid statsverkspropositionen fogade utdrag af protokollet öfver finansärenden den 21 december 1900, deri chefen för finansdepartementet yttrat sin mening rörande sättet för bestridande af de ökade kostnaderna för landets försvar, som ock i sitt förenämnda yttrande till statsrådsprotokollet af den 11 januari 1901 har chefen för finansdepartementet såsom sin åsigt framhållit, att berörda ökade kostnader borde i afsevärd mån täckas medelst direkt beskattning och under formen af en ökad bevilling af fast egendom samt af inkomst.

Departementschefen yttrar närmare härom, att då ökad statsinkomst skolat uttagas under formen af bevilling af fast egendom samt af inkomst, hade man måst begagna sig af formen af tilläggsbevilling. I mån som större belopp uttagits genom bevilling, hade naturligen behovet af lindring vid skattens utgörande gjort sig gällande i fråga om de lägst taxerade inkomsttagarne, och då lindringen icke, utan att tillika utöfva en icke afsedd inverkan på kommunalbeskattningen, kunnat sättas lika för bevillingen och tilläggsbevillingen, hade lindringen måst utmätas rymligare i fråga om den senare bevillingen. Då tilläggsbevilling år 1896 senast uttagits, hade från sådan bevilling befriats inkomster under 1200

kronor, medan för inkomster från och med 1200 till 1800 kronor endast utgjorts half tilläggsbevillning. Med stöd af en på 1891 års bevillningstaxering grundad utredning, hvilken funnes bifogad den till 1893 års Riksdag aflåtna statsverksproposition, hade beräknats, att sagda lättnader verkade en minskning med 10 procent af bevillningssumman i dess helhet.

Skulle bevillningen, såsom den främsta direkta skatten, framgent intaga en mera framskjuten plats i skattesystemet än hittills, måste den utan tvifvel, såsom ju ock redan länge varit allmänt erkändt, undergå en genomgripande reform, och intet tvifvel syntes heller böra råda derom, att icke denna reform borde gå i den utaf den s. k. kommunalskattekomitén angifna riktning eller bevillningens utveckling till en allmän och ren inkomstskatt, men en dylik reform ingrepe på många områden af samhällslifvet och dess genomförande kräfde sin tid. De många af nyssnämnda komité utarbetade författningsförslagen vore för närvarande under remiss till vederbörande myndigheter, och den tidpunkt kunde icke med bestämdhet angifvas, då förslagen kunde framläggas för Riksdagen. Med åtgärder för ökning af den direkta statsbeskattningen kunde emellertid icke anstå till nämnda tidpunkt, utan borde en sådan ökning vidtagas redan från och med det år, under hvilket tillämpningen af den nya härordningen vore afsedd att begynna, eller år 1902. Annan utväg återstode då ej än att för detta år anlita formen af tilläggsbevillning.

Då enligt hvad ofvan nämnts den allmänna bevillningen — med en nedsättning i skattefoten till hälften af det normala — beräknats, tilläggsbevillningen oafsedt, till 3,500,000 kronor, motsvarade detta således ett belopp af 7,000,000 kronor enligt den normala skattefoten. Sattes tilläggsbevillningen till 1 krona för bevillningskrona med sådana lättnader för de lägst taxerade, att de, hvilka för inkomst vore taxerade till belopp, för hvilka jemlikt § 11 mom. 1 i gällande bevillningsförordning lindring i bevillningen egde rum, skulle, då inkomsten icke uppginge till 1,200 kronor, från tilläggsbevillningens utgörande vara befriade, och, då inkomsten uppginge till 1,200 kronor, men icke till 1,800 kronor, erlägga tilläggsbevillning med endast 50 öre för bevillningskrona, borde en sålunda bestämd tilläggsbevillning beräknas lemna staten en inkomst, motsvarande det belopp, hvarmed de beräknade statsutgifterna för år 1902 öfversköte de för samma år beräknade inkomsterna, eller 6,300,000 kronor.

I öfverensstämmelse med det af chefen för finansdepartementet sålunda gjorda uttalande har Kongl. Maj:t i sin ofvan omförmälda proposition, n:o 34, af den 14 januari 1901 föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till fyllande af statsverkets behof för år 1902 bevilja en särskild tilläggsbevillning af 6,300,000 kronor att, utan samman-

blandning med bevillningen af fast egendom samt af inkomst, på grund af 1901 års bevillningstaxering utgå med en krona för bevillningskrona å bevillningen af fast egendom samt af inkomst, dock så, att de, hvilka för inkomst äro taxerade till belopp, för hvilka jemlikt § 11 mom. 1 i gällande bevillningsförordning lindring i bevillningen eger rum, skola, då inkomsten icke uppgår till 1,200 kronor, från tilläggsbevillningens utgörande vara befriade och, då inkomsten uppgår till 1,200 kronor, men icke till 1,800 kronor, erlagga tilläggsbevillning med endast 50 öre för bevillningskrona; börande denna tilläggsbevillning på enahanda sätt som bevillningen af fast egendom samt af inkomst af vederbörande vid de under år 1902 infallande uppbördsstämmor uppbäras samt i behörig ordning redovisas.

Kongl. Maj:ts förslag att genom särskild tilläggsbevillning fylla hvad som för statsutgifterna under nästkommande år utöfver tillgängliga och förut påräknade tillgångar erfordras anser sig utskottet böra tillstyrka; och torde, för uppbringande af det nödiga beloppet, tilläggsbevillningen i enlighet med hvad Kongl. Maj:t föreslagit icke *i regel* kunna sättas lägre än till en krona för bevillningskrona å bevillningen af fast egendom samt af inkomst.

Såsom ofvan nämnts, hafva till utskottet hänvisats åtskilliga motioner med hemställan om ändringar i det af Kongl. Maj:t föreslagna sättet för tilläggsbevillningens utgörande. Dessa motioner, hvilka alla väckts inom Andra Kammaren, äro: n:o 80 af herr *C. Johansson* i Afösa, n:o 106 $\frac{1}{2}$ af herr *G. A. E. Kronlund*, n:o 113 af herr *David Bergström*, n:o 126 af herr *Hj. Branting* och n:o 167 af herr *P. O. Lundell*.

Herr *Johansson* hemställer, att, för den händelse Riksdagen bifaller Kongl. Maj:ts förslag om tilläggsbevillning för innevarande år, Riksdagen då måtte besluta, det fastighet, ej uppgående till ett taxeringsvärde af 10,000 kronor, befrias från tilläggsbevillnings utgörande, samt att fastighet, hvars taxeringsvärde uppgår till nämnda belopp, men ej öfverstiger 15,000 kronor, skall erlagga endast half tilläggsbevillning.

Herr *Kronlund* föreslår, att Riksdagen ville besluta, att, derest tilläggsbevillning skall uttagas, densamma måtte utgå i stigande skala med frihet från sådan bevillning för de små inkomsterna och de små fastigheterna, med anhållan tillika, att vederbörande utskott måtte närmare bestämma, huru och i hvilken grad denna progression i tilläggsbevillningen skall anordnas.

För att en progressiv tilläggsbevillning skall kunna effektivt genomföras, anser herr *Kronlund* emellertid nödvändigt, att hvarje skattskyldig skall vara pliktig att till taxeringsmyndigheterna uppgifva beloppet af sin beskattningsbara inkomst. I motiveringen omförmäler motionären vidare,

att vid beskattning af inkomst för kapital och arbete kunde tilläggsbevillningen anordnas så, att skatten utginge med $\frac{1}{2}$ procent af den beskattningsbara inkomstens första tusental och att skatteprocenten sedermera höjdes med $\frac{1}{4}$ procent för hvarje börjadt tusental, samt att gränsen för progressionen i tilläggsbevillningen sattes till $2\frac{1}{2}$ procent af inkomstbeloppet, allt med åtnjutande af frihet från tilläggsbevillning i samma grad, som frihet från inkomstbevillning nu eger rum, eller måhända i än högre grad. Vid uttagandet af tilläggsbevillning för fastighet borde lämpligen jordbruksfastigheter under 5,000 kronors taxeringsvärde och annan fastighet under 6,000 kronors taxeringsvärde vara fria från tilläggsbevillningen och denna utgå med hälften af den nu föreslagna tilläggsbevillningen för jordbruksfastigheter till ett värde af 5,000 kronor och derutöfver intill 10,000 kronor samt för annan fastighet med ett taxeringsvärde af 6,000 kronor och derutöfver intill 12,000 kronor, och tilläggsbevillningen för fastigheter med högre taxeringsvärde utgå progressivt i svagt stigande skala.

Förslag om att den tilläggsbevillning, som af innevarande års Riksdag kan varda beslutad, måtte uttagas efter en progressiv skala har vidare framstälts i den af herr *Bergström* väckta motionen. I motiveringen till denna motion framhålles, att bevillningen af såväl fastighet som inkomst borde utgå progressivt, men att, om den nuvarande formen för fastighetsbevillningen skulle anses utgöra ett bestämdt hinder för en fullständig användning af en progressiv skala vid den ifrågasatta tilläggsbevillningens uttagande, en dylik skala skulle kunna tillämpas endast i afseende på inkomstbevillningen.

I herr *Brantings* motion föreslås, att, derest tilläggsbevillning för år 1902 beslutas, de, hvilkas inkomst icke öfverstiger 3,000 kronor, måtte varda derifrån befriade.

Slutligen har herr *Lundell* i den af honom väckta motionen yttrat, att enligt hans åsigt, äfven med bibehållande af den nuvarande bevillningsförordningen och endast med tillägg af obligatorisk sjelfdeklaration, möjlighet kunde vinnas att tillämpa sådana grunder för den nya beskattningen, hvilken motionären ville kalla försvarsskatt, samt att denna kunde i långt högre grad än den ifrågasatta tilläggsbevillningen både rättvist fördelas och afpassas efter de skattdragandes bärkraft. För detta ändamål vore endast nödigt att enas om rättvisa grunder för beräkning af dels den inkomst, mot hvilken ett visst fastighetsvärde skulle anses svara, dels den behållna inkomst, som efter skäligt afdrag för räntor å skulder borde beskattas. I senare afseendet vore obligatorisk sjelfdeklaration behöflig, men ännu mera nödvändig vore denna för tillämpande af en progressiv beskattning, enär man då måste ega uppgift om hvarje skattskyldigs samt-

liga skatteobjekt, hvilka ofta kunde vara fördelade på skilda kommuner. För att nu kunna lägga befintliga taxeringslängder till grund för upprättande af en skattelängd enligt antydda grunder, vore nödigt att reducera de olika skatteföremålen till likformiga värden, som kunde sammanläggas till en enda summa för hvarje skattskyldig.

I enlighet med de sålunda uttalade grundsatserna har motionären uppgjort förslag till skattelängd, uti hvilken inom särskilda kolumner upptagas för hvarje skattskyldig olika slag af inkomst, nemligen inkomst af fastighet, af kapital och aktier, af handel och industri samt af arbete eller tjänst. Från summan af dessa inkomster skulle enligt motionärens förslag afdrag få göras för ränta å skulder, dock endast intill 50 procent af den sammanlagda inkomsten, och skulle i därför afsedd kolumn införas det återstående beloppet, som utgjorde den skattepliktiga inkomsten. Uppginge ej denna till 1,000 kronor, borde ingen försvarsskatt utgå för densamma. För högre belopp skulle skatten utgå efter en progressiv skala, så att för inkomst från och med 1,000 intill 2,000 kronor skulle erläggas $\frac{1}{2}$ procent, för inkomst från och med 2,000 intill 6,000 kronor en procent samt för inkomst derutöfver en sakta stigande skala tillämpas, dock högst tre procent af inkomsten, hvilken sistnämnda procentsats skulle inträda först vid en inkomst af 63,000 kronor.

Herr Lundell anser emellertid en tilläggsbevillning för innevarande år ej vara af statsverkets ställning påkallad samt hemställer därför, att Riksdagen måtte, med afslag å Kongl. Maj:ts framställning angående tilläggsbevillning för år 1901, besluta om uttagande af en särskild försvarsskatt att i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af motionären angifna grunder utgå för år 1902.

Med anledning af berörda af förenämnda motionärer väckta förslag vill utskottet till en början fästa uppmärksamheten derå, att nämnda förslag — för så vidt desamma afse att å tilläggsbevillningen tillämpa grundsatsen om skattens uttagande efter en stigande progressiv skala eller medgifvande af enahanda eller liknande skattelindringar med afseende å fastighetsbeskattningen, som enligt Kongl. Maj:ts förslag äro afsedda att göras gällande i fråga om inkomstbeskattningen — i sjelfva verket synas förutsätta en ombildning af den nuvarande bevillningen af fastighet och af inkomst till en *inkomstskatt i egentlig mening*.

Detta fordrar emellertid oundgängligen införande inom bevillningslagstiftningen af åtskilliga helt och hållet nya grundsatser, hvilket icke lär kunna ske med mindre, än att en genomgripande revision af samma lagstiftning eger rum.

Härutinnan har ock chefen för finansdepartementet till statsrådsprotokollet af den 11 sistlidne januari anfört bland annat:

»Önskligt hade visserligen, enligt min mening, varit, att skattefoten vid denna tilläggsbevillning kunnat göras i någon mån progressiv eller åtminstone att skattelättnaderna kunnat göras något mera omfattande. Hvad den progressiva skatteprincipens tillämpning beträffar, möter emellertid ett bestämdt hinder och, hvad angår en ytterligare utsträckning af skattelättnaderna, åtminstone en afsevärd betänklighet uti samma omständighet, som ofta tillförne stått i vägen för tillämpning af nya principer i bevillningslagstiftningen, den nemligen att bevillningen och följaktligen också tilläggsbevillningen icke är en allmän och ren inkomstskatt, utan en kombination af en partiel inkomstskatt och en fastighets-skatt. Till närmare belysning af dessa frågor tillåter jag mig erinra om hvad min företrädare i embetet yttrat i förevarande ämne till statsrådsprotokollet den 26 februari 1897. Sedan han erinrat, att till grund för meningen om det berättigade i den progressiva beskattningsnormen först ligger den allmänna satsen, att skatten bör lämpas efter den enskildes skatteförmåga, och vidare åsigten, att skatteförmågan växer i starkare progression än inkomstens belopp, fortsätter han:

'En progressiv inkomstskatt är därför en i egentligaste mening personlig skatt. Det gäller här framför allt att med den största möjliga noggrannhet utfinna det belopp, som betecknar den skattskyldiges skatteförmåga, d. v. s. den sammanlagda nettoinkomst, som han efter afdrag af alla skuldräntor kan för sitt behof under året disponera. Läger man till grund för skattefotens bestämmande något belopp, som innefattar mer eller mindre än denna rena nettoinkomst, begår man en orättvisa, vida större än den ofta svårundvikliga, som beror af bristfällig taxering.

Fasthåller man sålunda som en ofafvislig förutsättning för den progressiva beskattningsnormens tillämpning fordran på den samlade nettoinkomstens utrönande, inses genast, hvilket hinder för en sådan anordning ligger uti bevillningens fördelning i en fastighetsskatt och en inkomstskatt. Denna fördelning medför, att man för den stora och viktiga inkomstgrupp, som utgöres af den utaf fast egendom härflytande inkomsten, ej kan utröna det inkomstbelopp, som för bildande af den samlade nettoinkomsten bör sammanläggas med inkomsten af andra inkomstkällor. Man kan icke hjälpa sig dermed, att man tager för jordbruksfastighet sex och för annan fastighet fem procent af taxeringsvärdet, betraktar det sålunda vunna beloppet som fastighetsinkomst och sammanlägger detta med den öfriga inkomsten. Ty det belopp, man på detta sätt erhåller, betecknar den i förväg beräknade afkastningen af fastigheten, hvilket är något helt annat

än den inkomst, som tillfaller fastighetsegaren. För denne kan ju allt för väl all inkomst uteblifva eller förbytas i förlust, och i hvarje fall är afdrag för ränta å den skuld, som kan vidhäfta fastigheten, icke medgifvet vid fastighetsbeskattningen, till följd hvaraf den beräknade afkomsten af fastigheten, äfven om den i ett eller annat fall skulle till beloppet sammanfalla med den inkomst, som verkligen af fastigheten tillflyter dess egare, ändock icke betecknar dennes nettoinkomst. Af det anförda följer utan vidare, att den nuvarande inkomstbevillningen, som till omfattningen endast är en partiel inkomstskatt och icke en gång en ren sådan, då afdrag icke medgifves för ränta å all slags skuld, icke kan göras progressiv, likasom att den progressiva skattenormen än mindre kan tillämpas på den nuvarande fastighetsbevillningen, hvilken är en s. k. real- eller objektskatt och såsom sådan alldeles icke tager hänsyn till egarens personliga skatteförmåga.

Men hindret för skatteprogressionens införande i vår nuvarande bevillningslagstiftning ligger icke endast i bevillningens egenskap att vara sammansatt af en fastighets- och en inkomstskatt. Då enligt lag kommunalutskylderna skola utgöras i visst förhållande till bevillningen, måste bevillningsförordningen i sig upptaga ett antal regler, enligt hvilka särskilda slag af inkomster skola taxeras inom vissa kommuner och inkomsten af en rörelse, som drifves å flera olika orter, upptagas till beskattning med vissa andelar å de särskilda orter, der rörelsen utöfvas. Härigenom omöjliggöres för närvarande det sammanförande till ett helt af alla de af den skattskyldige åtnjutna inkomstbelopp af olika ursprung, som är nödvändigt för utrönande af den inkomstsumma, i förhållande hvar till skall bestämmas den skattegrupp i den progressiva skatteskalen, till hvilken den skattskyldige är att hänföra. Den nuvarande anordningen af kommunalbeskattningen förutsätter, med ett ord, med nödvändighet såsom regel den beskattningsbara inkomstens upptaxering till bevillning i de kommuner, der den förvärfvas, medan den progressiva beskattningsnormens tillämpning med lika nödvändighet fordrar hela inkomstens upptaxering i den skattskyldiges boningsort.⁷

Hvad den sist vidrörda frågan angår, bör särskildt uppmärksammas det inflytande, bevillningens samband med kommunalbeskattningen utöfvar äfven på tilläggsbevillningen, oaktadt denna icke ligger till grund för kommunalutskyldernas beräkande. Men tilläggsbevillningen beräknas i sin ordning å bevillningen och denna har, för att varda tjenlig till underlag för kommunalbeskattningen, måst, på sätt i omförmälda anförande framhållas, fördelas på kommunerna.»

Utskottet, som finner hvad departementschefen sålunda anfört icke

kunna till rigtigheten jäfvas, vill vidare erinra derom, att innevarande Riksdag i anledning af väckta motioner i skrivelser till Kongl. Maj:t — med uttalande såsom Riksdagens åsigt, bland annat, att en afsevärd del af de ökade kostnader, som genom den föreslagna omorganisationen af landets försvarsväsende uppkomme, borde betäckas genom direkta och förmögenhetsskatter, samt att obligatorisk sjelfdeklaration borde införas till ledning vid den direkta beskattningen — anhållit *dels* om framläggande för nästkommande Riksdag af förslag till förordning om en särskild såsom bevilning till staten utgående, men från allmänna bevilningen fristående direkt skatt, att, efter viss progression med rätt till afdrag för skuldräntor, erläggas för alla slag af inkomst, dervid inkomst af fastighet borde beräknas efter viss procent af taxeringsvärdet, *dels ock* om utredning och framläggande för Riksdagen af förslag till författningsbestämmelser rörande obligatorisk sjelfdeklaration.

Då Riksdagen sålunda redan beslutit hänvända sig till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande af förslag i hithörande ämnen, skulle det enligt utskottets mening vara föga lämpligt att, utan närmare utredning, *redan nu* i fråga om tilläggsbevilningen tillämpa ifrågavarande, af motionärerna förordade grundsatser, helst ett sådant mer eller mindre omoget föregripande af de åstundade reformerna lätteligen skulle föranleda, att desamma till men för deras snara genomförande på ett tillfredsställande sätt i allmänhetens ögon komme att te sig långt ifrån eftersträfvansvärda.

Hvad särskildt angår den ifrågasatta lindringen i beskattningen i fråga om smärre fastigheter, anser sig utskottet ock böra erinra derom, att Riksdagen vid flera föregående tillfällen, då denna fråga förevarit till behandling, uttalat sig för den uppfattningen, att, med den nuvarande bevilningsförordningens bestämmelser, hvilka ju äro afsedda att läggas till grund afven för tilläggsbevilningen, icke är förenlig en dylik lindring i afseende å fastighetsbeskattningen, som till sin natur är en real- eller afkastnings-skatt och utgår utan någon som helst hänsyn till egarens eller innehafvarens *verkliga* inkomst af fastigheten eller dennes förmögenhetsförhållanden i öfrigt.

Dock vill utskottet härvid påpeka, att afvikelse i viss mån från de nu i fråga om fastighetsbeskattningen gällande grunder gjorts derigenom, att, enligt en vid 1897 års riksdag antagen bestämmelse, frihet från fastighetsbevilningen eger rum för egare eller innehafvare af lägenhet med tillhörande åbyggnad, då lägenhetens hufvudsakliga värde utgöres af åbyggnaden och ej öfverstiger 500 kronor, derest nemligen lägenhetens innehafvare ej eljest erlägger bevilning af fast egendom eller inkomst eller hans inkomster, deri inbegripet det hyresvärde åbyggnaden kan ega, ej

öfverstiger 500 kronor; en bestämmelse, som ock eger tillämpning i det fall, att någon eger byggnad å mark, som af annan eges eller innehafves. Nämnda bestämmelse, hvilken i sjelfva verket för deri afsedda fall innefattar en kombination af de för fastighets- och inkomstbevillningen gällande grunder och just derigenom utgör ett ganska talande bevis för omöjligheten af att utan vidare tillämpa de för inkomstbevillningen stadgade grunder jemväl å fastighetsbevillningen, kommer emellertid att gälla äfven tilläggsbevillningen, hvilken ju rätteligen endast är att anse såsom en höjning af den vanliga allmänna bevillningen.

Beträffande särskildt de af herr *Lundell* i hans ofvanberörda motion framställda författningsförslag, hvilka innefatta tillämpning äfven af andra, delvis än mera vidtgående ändringar i den nuvarande bevillningslagstiftningen än de ofvan afhandlade, förutsätta dessa förslag uppenbarligen en genomgripande skattereform, som icke utan vidare låter sig inpassa inom den nuvarande bevillningslagstiftningens ram.

Då emellertid vissa bland de motionsvis framställda förslagen om ändringar i grunderna för den egentliga beskattningen gå i den riktning, som Riksdagen i sina ofvanberörda skrivelser till Kongl. Maj:t afsett, och en reform af skattelagstiftningen därför icke längre lär kunna undanskjutas, vill dock utskottet i detta sammanhang betona, att en dylik reform för att kunna tillfredsställande genomföras oafvisligen fordrar en förberedande utredning rörande *inkomsters och förmögenhetens fördelning* bland rikets inbyggare. Då det i hvarje fall vore synnerligen önskvärdt, att en dylik utredning, hvilken utan svårighet torde kunna åstadkommas före nästkommande riksdag, föreläge tillgänglig vid behandlingen af de författningsförslag, som i anledning af berörda skrivelser lära vara att till nämnda riksdag förvänta, har utskottet ansett lämpligt att i detta sammanhang framhålla vigten af en dylik utrednings åvägbringande.

Vidkommande de af Kongl. Maj:t föreslagna grunder för befrielse från eller lindring i bevillningen för inkomst af kapital och arbete har af vissa motionärer, särskildt herr *Branting*, blifvit ifrågasatt, att dessa lindringar skulle utsträckas längre, än Kongl. Maj:t föreslagit.

Ehuruväl utan tvifvel skäl kunna förebringas för vidtagande af en dylik åtgärd, anser dock utskottet — oafsedt de principiella betänkligheter, som möta mot en alltför långt gående utsträckning af en dylik lindring i den nuvarande inkomstbevillningen, hvilken, såsom departementschefen erinrat, till sin natur är endast en *partiel* inkomstskatt — en sådan åtgärd icke vara tillrådlig. Man får nemligen icke förbise, att tilläggsbevillningen är afsedd att fylla ett visst belopp i budgeten. Vidtoges nu skatte-

lindringar i den omfattning, som, på sätt nämnts, blifvit ifrågasatt, vore enligt utskottets mening den fara icke utesluten, att det erforderliga beloppet icke skulle genom tilläggsbevillningen kunna uppbringas, med mindre, såsom ock en af motionärerna antydt, progressiv beskattning samtidigt infördes. Då emellertid detta på skäl, som ofvan anförts, enligt utskottets mening nu icke låter sig göra utan tillskapande af alltför stora orättvisor, har utskottet icke ansett sig kunna förorda de af enskilda motionärer i ifrågavarande hänseende förordade skattelindringar.

Utskottet har deremot funnit de af Kongl. Maj:t derutinnan föreslagna bestämmelser, hvilka, enligt hvad departementschefen angifvit, grundats å en föregående utredning rörande den sålunda normerade skattens afkastning och dertill i allo öfverensstämma med de stadganden, som för den senast — år 1896 — uttagna tilläggsbevillningen varit gällande, i det hela vara lämpligt afvägda.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet — under erinran, *dels* att Riksdagen vid innevarande riksmöte beslutit ändringar ej mindre, såsom ofvan nämnts, i 1 och 7 §§ af bevillningsförordningen än äfven i 8 § af samma förordning, *dels* ock att 1900 års Riksdag för innevarande år åtagit sig bevillning af fast egendom samt af inkomst till belopp af 3,000,000 kronor till uppförande i riksstaten för samma år — hemställa:

1:o) att Riksdagen måtte åtaga sig en ytterligare bevillning af fast egendom samt af inkomst till belopp af 3,500,000 kronor för år 1901 till uppförande i riksstaten för år 1902;

2:o) att nu gällande förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst måtte, med de vid innevarande riksdag beslutade och till efterrättelse från och med den 20 nästkommande juni kungjorda ändringar af 1 och 7 §§ äfvensom af den utaf Riksdagen beslutade ändringen i 8 § af nämnda förordning, antagas att lända till efterrättelse, till dess annorlunda af Riksdagen förordnas;

3:o) att Riksdagen måtte, med anmälan, att Riksdagen stadfäst nu gällande förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst med de i punkten 2:o) omförmälda ändringar att lända till efterrättelse, till dess annorlunda af Riksdagen förordnas, i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t tacktes låta utfärda allmän kungörelse derom; samt

4:o) att Riksdagen måtte, med bifall till Kongl. Maj:ts proposition angående en särskild tilläggsbevillning för år 1901, besluta att såsom bidrag till fyllande af statsverkets behof för år 1902 bevilja en särskild tilläggsbevillning af 6,300,000 kronor att, utan sammanblandning med bevillningen af fast egendom samt af inkomst, på grund af 1901 års bevillningstaxering utgå med en krona för bevillningskrona å bevillningen af fast egendom samt af inkomst, dock så att de, hvilka för inkomst äro taxerade till belopp, för hvilka jemlikt § 11 mom. 1 i gällande bevillningsförordning lindring i bevillningen eger rum, skola, då inkomsten icke uppgår till 1,200 kronor, från tilläggsbevillningens utgörande vara befriade och, då inkomsten uppgår till 1,200 kronor, men icke till 1,800 kronor, erlægga tilläggsbevillning med endast 50 öre för bevillningskrona; börande denna tilläggsbevillning på enahanda sätt som bevillningen af fast egendom samt af inkomst af vederbörande vid de under år 1902 infallande uppbördsstämmor uppbäras samt i behörig ordning redovisas.

Under förutsättning, att hvad utskottet i punkten 4:o) sålunda hemställt af Riksdagen bifalles, får utskottet vidare hemställa,

5:o) att Riksdagen måtte, med godkännande af nedanstående, af utskottet upprättade förslag till förordning angående ifrågavarande tilläggsbevillnings utgörande, besluta, att denna förordning skall till Kongl. Maj:t öfverlemnas, med anhållan att Kongl. Maj:t tacktes låta densamma till allmän efterlefnad kungöra.

Förordning angående utgörande af en särskild tilläggsbevillning för år 1901.

Svenska folkets vid lagtima riksmöte i Stockholm nu församlade ombud göre veterligt, att Riksdagen såsom bidrag till fyllande af statsverkets behof för år 1902

beviljat en särskild tilläggsbevillning af 6,300,000 kronor att, utan sammanblandning med bevillningen af fast egendom samt af inkomst, på grund af 1901 års bevillningstaxering utgå med en krona för bevillningskrona å bevillningen af fast egendom samt af inkomst, dock så, att de, hvilka för inkomst äro taxerade till belopp, för hvilka jemlikt § 11 mom. 1 i gällande bevillningsförfordning lindring i bevillningen eger rum, skola, då inkomsten icke uppgår till 1,200 kronor, från tilläggsbevillningens utgörande vara befriade och, då inkomsten uppgår till 1,200 kronor, men icke till 1,800 kronor, erlægga tilläggsbevillning med endast 50 öre för bevillningskrona; börande denna tilläggsbevillning på enahanda sätt som bevillningen af fast egendom samt af inkomst af vederbörande vid de under år 1902 infallande uppbořdsstämmer uppbäras samt i behörig ordning redovisas.

Slutligen får utskottet hemställa,

- 6:o) att, vid bifall till utskottets här ofvan under 4:o) gjorda hemställan, derigenom måtte anses besvarade:
- a) herr *Johanssons* motion;
 - b) herr *Kronlunds* motion;
 - c) herr *Bergströms* motion;
 - d) herr *Brantings* motion; samt
 - e) herr *Lundells* motion.

Stockholm den 31 maj 1901.

På det sammansatta bevillnings- och särskilda utskottets (n:o 1) vägnar:

H. CAVALLI.

Reservationer

af herrar *Fredholm* och *Staaff*.
